

ديني لاربتونونه

Ketabton.com

ليكنه او ترتيب: فهم الله

بسم الله الرحمن الرحيم

السلام عليكم قدرمنو لوستونكو!

دغه كتاب چي په ډېر آسانه او عام فهمه ژبه راټول شوی کولی شي ستاسو په علم کي په ډېر کم وخت کي ډېر زیات معلومات اضافه کړي دا چي ژوند ډېر لنډ دي او د مرگ هیڅ پته نه لگي نو باید چي مونږ اوتاسو خپل ژوند کي کوښښ وکړو چي نیک اعمال زیات کړو خپل ژوند دالله جل جلاله او دالله جل جلاله د رسول صلی الله علیه وسلم په اطاعت کي تېر کړو او هېڅ کله دالله جل جلاله او دالله جل جلاله د رسول صلی الله علیه وسلم نافرمانی ونه کړو.

زه دغه کتاب ټولو هغه ملگرو او دوستانو ته ډالی کووم چي د کتاب سره اشنایي لري او د تر پایه لوستلو دعا ورته له خپل رب څخه غواړم.

یادونه: د دغه کتاب لیکنی اکثره د ځینو معتبرو اسلامي کتابونو لکه (ریاض الصالحین) څخه راخیستل شوي او کوښښ شوی چي د بېلابېلو کتابونو څخه مهم موضوعات راټول او ستاسو خدمت ته وړاندې شي

موضوع: د ډېر سلام اچولو گټه

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي تاسو جنت ته ننوتلی نشي ترڅو چي مومنان نشي اوتاسو مومنان نشي کیدي ترڅو چي یوبل سره محبت او مینه ونکړي ایا تاسو ته یو داسي عمل وښایم چي هغه کله وکړي نو ستاسو مینځ کي محبت پیدا شي هغه په یوبل باندي سلام اچول دي.

صحیح النسائی [۲۷۴/۱]

د عمار بن یاسر رضی الله عنه وینا مبارکه ده دري شیان او صفات دي چا کي چي دا راغلل نو گویا هغه ایمان حاصل کړ:

(۱) خپل ځان سره انصاف کول

(۲) خلکو باندي ډېر سلام اچول

(۳) د غربي سره سره الله جل جلاله لاره کي خرجه کول

[مسلم حديث/۵۴]

عبد الله بن عمرو رضی الله عنه فرمايي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته يوکس راغلو او پوښتنه يې وکړه چې کوم عمل ټولونه بهتره او افضله دي؟ نبي کریم صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې ټولو نه بهتره عمل دا دي چې خلکو باندي خوارک کول او سلام اچول په چا چې پيژني يا يې نه پيژني:

[صحيح البخاری قبل الحديث/۲۸ موقف معلق]

• اخلاق

حضرت ابو ثعلبه رضی الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائيل دي چې د قيامت په ورځ به ماته ټولونه عزيز او محبوب اونزدي خلک هغه وي کوم چې تاسونه زيات خوش اخلاقه وي او د ټولو نه زيات لري اوبدترين خلک به هغه وي کوم چې بد اخلاقه وي. (مشکوات)

د حضرت ابو درداء رضی الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمايل چې د قيامت په ورځ به د مؤمن په ترازو کې د ښه اخلاقو نه زيات دروند هېڅ څيز نه وي. (ابوداؤد)

د حضرت جابر رضی الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمايل چې په تاسو ټولو کې ماته زيات محبوب او د قيامت په ورځ ماته د ټولو نه نزدي هغه خلک وي د چاچي اخلاق زيات ښه وي. (ترمذي)

د حضرت جابر بن عبدالله رضی الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمايل چې ښه اخلاق د الله جل جلاله د رحمت رسی ده چې د يو انسان په پوزه کې وي او دويم طرف يې د فرشتي په لاس کې وي چې هغه فرشتي دغه کس د خير طرف ته راکاري او خير يې جنت بوځي او بد اخلاقي د عذاب رسی ده چې د يوکس په پوزه کې وي او دويم طرف يې د شيطان په لاس کې وي چې هغه دغه کس شر طرف ته راکاري او شر يې دوزخ ته بوځي. (تنبيه الغافلین)

د حضرت عائشة رضی الله عنها نه روايت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمايل چې مسلمان د ښو اخلاقو په وجه د هغه سړي درجه حاصلوي څوک چې ټوله شپه عبادت کوي او د ورځي ټوله ورځ روژه وي. (ابوداؤد)

د حضرت انس رضی الله عنه فرمایي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم لس کاله خدمت وکړو او په دي دومره موده کې یی ماته أف قدر هم نه دي ويلي او نه یی راته دا فرمائيلي دي چې دا فلانی کار دي ولي نه دي کړي او نه یی راته دا فرمائيلي دي چې دا فلانی کار دي ولي کړي دي. (بخاري او مسلم)

د انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په اعتبار د اخلاقو سره د ټولو خلکو نه غوره ؤو.

(بخاري او مسلم)

حضرت نواس بن سمعان رضی الله عنه نه روایت دي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه د نېکي او بدې په باره کې پوښتنه وکړه نو وي فرمایل، چې نېکي بڼه اخلاق دي او گناه هغه ده، چې د هغي نه دي په زړه کې خطره پیداشي او تا ته بڼه نه ښکاري، چې د هغي نه دي خلک خبر شي.

(مسلم)

د حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمائيل، په مسلمانانوکې د ټولونه زیات د پوره ایمان خاوند هغه کس دي چې د چا اخلاق ډېر بڼه وي او تاسو کې د صفت قابل هغه کس دي، چې د چا خپلو ښخو سره سلوک بڼه وي. (ترمذی) امام ترمذی رح وایي، چې دا حدیث حسن صحیح دي.

حضرت عائشه رضی الله عنها فرمایي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائيلي اوریدلي دي چې مؤمن بنده د خپلو ښو اخلاقو په ذریعه د پرله پسې همیشنه روژه نیونکي عبادت کونکي نه زیاته درجه حصولي شي.

(ابوداود)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روایت دي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه وکړاي شوه، جنت ته په کومو څیزونو سره زیات خلک داخليري نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمائيل، چې د الله تعالی نه ويري او ښو اخلاقو سره او دا پوښتنه تري وکړاي شوه چې اورته په کومو څیزونو سره کوم زیات خلک داخليري نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل، چې د خولي او دعورت په وجه. (ترمذی)

ترمذی رح وایي چې دا حدیث حسن صحیح دي.

حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهم وایي چي رسول الله صلی علیه وسلم به قصداً او په خطا دواړو سره څه بده خبره د خولي نه ویستله او نه به یې خوښوله نبي کریم صلی الله علیه وسلم به فرمایل تاسو کې ښه بنیادم هغه دي چې د هغه اخلاق ښه وي.
(بخاری او مسلم)

الله جل جلاله دي مونږ ته توفیق راکړي چې بد اخلاقي له ځانه اوباسو او ښه اخلاق په ځان کې پیداکړو او الله جل جلاله دي مونږ د ښکو اخلاقو خاوندان جوړکړي چې په دنیا کې د غمونو او لانجو نه بچ ژوند تېر کړو او په اخرت کې جنت ته لاړشو.
امین.

• تکبر

د حضرت عبدالله رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې هغه کس به جنت نه ځي د چا په زړه کې چې د زړي برابر هم تکبر وي.
(مسلم)

حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دي چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل، چې د چا په زړه کې لږ هم کبر وي، هغه به جنت ته نه داخلېږي بیا یوکس پوښتنه وکړه چې یو سړي دا غواړي، چې لباس یې ښه وي او پیزار یې ښه وي ایا دا هم تکبر کې داخل دي؟ نو نبي کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل، الله تعالی خایسته دي او خایسته والی او پاکوالي خوښوي او دا کبر نه دي کبر دي ته وایي چې د ځان لویي گڼو په وجه د حق نه انکار وکړي او نور خلک سپک او ذلیل گڼي.
(مسلم)

(یعني حق نه منل او حق ویونکي خلک سپک گڼل)

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چې دري اشخاص داسي دي چې الله جل جلاله به د قیامت په ورځ له هغوي سره خبري نه کوي او رحمت په نظر به ورته نه گوري او هغوي لپاره دردناک عذاب دي ۱- زناکار بوډا ۲- ظالم باچا ۳ سرکش متکبر.
(مکاشف القلوب)

حضرت حارثه بن وهب رضی الله عنه نه روایت دي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه داسي فرمايل اوریدلي دي چې زه تاسو ته بنایم، چې دوزخ کې به کوم کسان وي هلته به ټول سرکشه، شومان او کبرجن خلک وي.

(بخاری او مسلم)

د حضرت ابوذر رضی الله عنه روایت دي چې ما رسول الله صلی الله علیه وسلم په موجودګي کې یو سړي سره تيزي خبري وکړي او هغه ته مي اوويل ای د خبشي زويه، رسول الله صلی الله علیه وسلم زما دا خبره واوریدله نو راته يې وفرمايل ای ابوذر هېڅ سپين څرمن والاته په تور څرمن والا فضليت نشته، حضرت ابوذر رضی الله عنه وايي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د دغو خبرو په اوریدلو سره زه په زمکه وغور ځېدمه او هغه سړي ته مي وويل پاڅه او زما په مخ خپي کيږده.

(مکاشفة القلوب)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل، چې دري قسمه خلکو سره به د قيامت په ورځ الله تعالی نه خبري او نه به د گناهونو نه پاکوي او نه به ورته د رحمت په نظر ګوري.

۱- بوډا زنا کونکي ۲- دروغجن باد شاه ۳- کبرجن غريب.

(مسلم)

دا روایت هم د حضرت ابوهريره رضی الله عنه دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل، الله تعالی فرمايلي دي، چې عزت زما لنگ او لويي زما څادر دي د دي دواړو په باره کې چې څوک ماسره جگړه کوي نو زه به هغه کس په عذاب کې اخته کړم.

(مسلم)

د حضرت سلمه بن اکوع رضی الله عنه نه روایت چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل، چې سړي ځان لوي گنځي، تر دي پوري چې هغه به په سرکشانو کې وشميرل شي نو هغه څه ورته ورسې، کوم چې دغي سرکشو ته ورسيدل. (ترمذ)

امام ترمذی وايي دا حديث حسن دي.

په بنی اسرائیلو يو کس و چې د هغه زياتو گناهونو په وجه هغه ته د بنی اسرائیلو خلیع ويل کيدو چې معنی يې داده (په خپلو گناهونو سره د بنی اسرائیلو عاجزونکي) يوځل هغه په يو

داسي انسان تير شو چې د بنی اسرائیلو عابد و د هغه په سربه وریځو سیوري کوو کله چې هغه گنهگار عابد ولیده نو په زړه کې دا خبره راغله چې زه د بنی اسرائیلو بدترین انسان یم او دا بنی اسرائیلو لوي عابد دي که چرته زه له هغه سره کینم شاید الله جل جلاله په ما رحم وکړي هغه د عابد په خوا کې کیناسته د عابد په زړه کې دا خیال راغي چې زه د بنی اسرائیلو عابد یم او دا د بنی اسرائیلو بدبخت ترین سړي دي دا څنگه له ما سره یو ځای کیناستیدي شي هغه ته شرم ښکاره شو او هغه ته یې وویل چې له دي ځای نه پاڅه په دي وخت کې الله جل جلاله د بنی اسرائیلو د هغه وخت نبی ته وحی ولېرله چې دغه دواړو ته له نوي عبادت کولو حکم ورکړي ځکه چې ما بدبخت بڅښلي دي او د عابد اعمال مي برباد کړي دي، په دویم روایت کې راغلي دي چې د وریځو تکره د عابد له سر نه اوچته شوه، د بدبخت په سر باندي یې سیوري اوکړو.

دا دتکبر انجام وو چې عابد تکبر وکړو او خپل ځان یې لوي وگڼلو او هغه کس ته یې په سپک نظروکتل د هغه ټول نېک اعمال برباد اوختم شو.

الله جل جلاله دي مونږ ته توفیق راکړي چې په دغو خبرو باندي عمل وکړو او تکبر اولوي له ځانه لري کړو. امین.

• د مور او پلار حقوق

ایت شریف ((وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا)) (النساء)

ترجمه: عبادت کوي تاسو د الله جل جلاله او مه شریکوي له ده هېڅ شي او نیکی کوي له مور او پلار سره په نیکی کولو سره.

ابو عبدالرحمن عبدالله بن مسعود رضی الله عنه نه روایت دي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه وکړه - چې الله تعالی کوم یو عمل ډیر خوښ دي؟ نو وي فرمایل مونږ په خپل وخت کول ما عرض اوکړو د دي نه پس کوم یو عمل دي؟ نو وي ویل چې مور او پلار سره ښه سلوک کوه ما عرض اوکړو د دي نه پس کوم یو عمل دي؟ نو وي ویل د الله په لاره کې جهاد کول.

(بخاری و مسلم)

حضرت ابوهریره رضی الله عنه فرمایي چې یو سړي عرض وکړو ای الله جل جلاله رسول الله صلی الله علیه وسلم ماته د ټولونه ښه لایق او حسن سلوک څوک دي؟ چې زه ورسره ښه سلوک وکړم (وي فرمایل مور، هغه عرض وکړو بیا څوک؟ وي فرمایل مور، هغه

بیا عرض وکړو څوک؟ ویي فرمایل مور، هغه بیا عرض وکړو بیا څوک؟ ویي فرمایل پلار او په یو روایت کې داسې دي (چې د هغه کس د سوال په جواب کې رسول الله صلی الله علیه وسلم و فرمایل ستا مور، ستا مور، ستا مور او بیا د خپل پلار سره بڼه سلوک کوه او بیا چې تا ته کوم نزدی خپلوان او عزیزان وي.

(بخاری و مسلم)

ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم و فرمایل هېڅ یو څو ی هم د خپل پلار احسانونو بدله نشي ورکولي مگر دي سره چې خپل پلار د غلامی په حالت کې بیا مومي او احستو سره یې ازاد کړي.

(مسلم)

د حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم و فرمایل په خاور کې دي خړه شي پوزه د هغه کس، دا (الفاظ یې دري ځلي و فرمایل) صحابه کرامو عرض وکړو ای الله جل جلاله رسول الله صلی الله علیه وسلم څوک دي هغه کس) چې د چا په باره کې تاسو بد دوعا کوي ویي فرمایل هغه کس چې د چا مور او پلار دواړه یا یو له دوي نه ژوندي وي او حالت د بودا والي ته ورسېږي او جنت ته داخل نشي (یعني د دوي خدمت ونکړي او جنت ورته لازم نشي).

(مسلم)

د حضرت ابوامامه رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یو سړي عرض وکړو چې په اولاد باندي د مور او پلار څه څه حق دي ارشاد وشو مور او پلار ستا د پاره جنت هم دي دوزخ هم دي (یعني که ته دوي خوشخاله ساتي نو دوي ستا د پاره جنت دي او که سرکشي تري اختیار کړي نو ستا د پاره جهنم دي).

(ابن ماجه)

عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهم نه روایت دي چې یو سړي د نبی کریم صلی الله علیه وسلم خدمت ته راغي او وي ویل چې زه تا سره په هجرت او جهاد باندي بیعت کوم چې د هغې دا اجر امید د الله تعالی نه کوم نبی کریم صلی الله علیه وسلم و فرمایل آیا ستا مور او پلار کې یو کس ژوندي شته؟ هغه وویل، هو دواړه ژوندي دي نبی کریم صلی الله

عليه وسلم وفرمايل آيا د الله تعالى نه د ثواب اُميد لري هغه وويل هو بيا نبی کریم صلی الله عليه وسلم وفرمايل مور او پلار ته واپس لار شه او د هغوي خدمت وکړه.

(بخاری مسلم)

د بخاری او مسلم په بل روایت کې داسې راغلي دي چې يو کس نبی کریم صلی الله عليه وسلم ته راغي او جهاد کې د شریک کیدو اجزت وغښتلو نبی کریم صلی الله عليه وسلم پوښتنه وکړه چې ستا مور او پلار ژوندي دي؟ هغه وويل هو نبی کریم صلی الله عليه وسلم وفرمايل د هغوي خدمت کول ستا جهاد دي.

اسماء بنت ابوبکر رضی الله عنها نه روایت دي چې زما يوه مشرکه مور وه چې ماله د څه خواهش د پاره مکي نه مدیني ته راغلي وه د رسول الله صلی الله عليه وسلم په زمانه کې نو زه د رسول الله صلی الله عليه وسلم خدمت ته حاضره شوم او عرض مي وکړ چې زما مور څه غښتلو د پاره راغلي ده آيا زه د هغې سره څه بڼه سلوک کولاي شم نبی کریم صلی الله عليه وسلم وفرمايل هو هغې سره خپلولي وپاله.

(بخاری مسلم)

حضرت ابن عباس رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل هر څوک چې سبا کړي په داسې حال کې چې د الله جل جلاله د رضا د پاره د مور او پلار تابعداروي (يعني د الله جل جلاله د حکم مطابق د مور او پلار تابعدار وي نو د جنت دروازي ده دپاره خلاصې کړي شي که چري يو کس نافرمان وي (د مور يا د پلار) نو يوه دروازه د جهنم خلاصه کړي شي او هر څوک د دوي نافرمانی کې سبا کړي نو د دوزخ دروازي د ده

د پاره خلاصې کړي شي، که چري په مور او پلار کې د يو کس نافرمانی کې سبا کړي نو د (جهنم) يوه دروازه د ده د پاره خلاصه کړي شي.

يو صحابی عرض وکړو ای د الله رسول صلی الله عليه وسلم که چري هغوي ظلم کوي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل که چري دوي ظلم کوي، که چري دوي ظلم کوي، که چري دوي ظلم کوي.

(بهيقي)

تشریح: د دي حديث نه د مور او پلار د ادب او اطاعت د پيراهمیت معلوميري مگر دومره ځان پوهول په کار دي چې د مور او پلار هر هغه حکم چې دونيایوي امورو سره تعلق لري نو د مور او پلار حکم لازم دي مگر دا خبره بيله ده چې يوه خبره د صلاح مشوري وي او

د مور او پلار د حبري متبادل د هغوي په رضا رعبت وي بيا جايز دي او بله خبره دا ده چې هر هغه خبره چې دين سره تعلق لري نو هغي كې به د دين شرعي پابند وسئ اكر كه مور او پلار دي نا راضه هم وي.

د حضرت عباس رضى الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل چې هر يو فرمانبردار بچي چې د مور او پلار (مخ ته) د محبت په نظر وگوري نو د دي په بدل كې ورته الله جل جلاله د قبول شوي (نفلي) حج ثواب په عمل نامه كې ليكي صحابه كرامو رضى الله عنهم عرض وكړ كه يو سري سل (۱۰۰) كرتو وگوري دا خو اسان كار دي ويي فرمايل هو خكه چې الله جل جلاله ډېر لوي او پاكيزه دي (يعني د الله جل جلاله خزاني پر او معموري دي په وركولو نه كمپري).

(بهيقې)

واقعہ: يوه ورځ حسن بصري رحمته الله عليه په بيت الله كې طواف كولو يو سري يي وليده چې د هغه په اوږو يو كيجاوه وه د بيت الله مبارك نه بي يي طوافونه كول حسن بصري

رحمته الله عليه ورته وويل اى وروره دا كيجاوه په ځمكه باندي كپرده او بيا د بيت الله مبارك طواف كوه دغه سري ورته وويل چې اى د مسلمانانو امامه دي كيجاوه كې زما مور ده چې دا اووم (۷) كال دي چې زه خپله مور د شام نه په دي كيجاوه كې راولمه او د خج ټول ارکان پوره كوم او دوي په دي كجياوه كې ناسته وي.

اى د مسلمانانو امامه! ايا ما د خپل مور حق ادا كړو حسن بصري رحمته الله عليه ورته وفرمايل چې اى وروره كه ته خپله مور په دي كيجاوه كې د دنيا اخر گوت نه راولي او د خج ټول ارکان ورباندي اداكړي نو ته د خپل مور هغه يو حق هم ادا نكړي چې ته د خپلي مور په خيټه كې يو خل اوريدلي يي (يعني هغه خق چې چاته د مور په خيټه كې يومنټ تېر كړي دي

خكه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي چې جنت د مور او پلار د قدمونو لاندي دي كه تا نه مور او پلار راضي وي نو جنت ته به لاړشي او كه راضي نوي نو جنت ته نشي تللي.

• د زوي په پلار باندي حقوق

د حضرت ابوهريره رضى الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلى الله على وسلم وفرمايل چې په مور او پلار باندي د اولاد دري حقونه دي.

۱) کله چې هغه پیداشي د هغه د پاره بڼه نوم اېښودل.

۲) کله چې عقل مند شي نو هغوي ته د قرانکریم تعلیم ورکړي.

۳) کله چې د واده عمر ته ورسیري (یعني د پنځلسو (۱۵) کالو چې شي نو واده ورته وکړي.

(تنبيه الغافلین)

په یو حدیث کې ذکر دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې بېشکه په جنت کې یوه د روزه چې د هغه نوم (باب الفرح) دي، دي ته به هېڅوک نه داخلیري مگر هغه کس چې خپل اولاد خوشخاله ساتلي وي ځکه چې روایت دي چا چې د خپل اولاد اکرام وکړو نو الله جل جلاله به یې جنت کې اکرام وکړي رسول الله صلی الله علیه وسلم وايي چې تاسو محبت وکړي خپل اولاد سره ځکه چې محبت د اولاد پرده ده، د اورنه، یعنی دوزخ ته به نه ځي) او خوارک هغوي سره خلاصي دي داور نه او د هغوي اکرام کول تېرېدل دي د پل صراط نه.

د رسول الله صلی الله علیه وسلم ارشاد دي چې یوڅو څیزونه د انسان د خوشبختی علامات دي

۱. چا چې جومات جوړ کړ، د هغې اجر به ورته مېلاوېږي تر څو چې یوکس هم پکښې مونځ کوي.

۲. چا چې نهر جاري کړو تر څو چې په هغې کې اوبه جاري وي او خلک یې تري څکي نو هغه ته به اجر مېلاوېږي.

۳. چا چې خایسته قران ولیکلو تر څو چې دا ویل کيږي هغه ته به اجر مېلاوېږي.

۴. چا چې د اوبو د حصول د پاره چینه ویستله نو تر څو چې وي هغه ته به اجر مېلاوېږي.

۵. چا چې یو بوټي نال کړ نو تر څو چې حلک او مرغان ترینه میوه خوري یا د سیوري نه یې گټه اخلي هغه ته به اجر مېلاوېږي.

۶. چا چې اولاد صالح (یعني نېک او عمله اولاد) پرېښودل چې هغه د پاره د هغه نه ورسته د مغفرت دعا کوي یعنی کله اولاد نېک وي پلار ورته قران او علم زده کړي وي نو د هغه پلار ته به اجر مېلاوېږي او د اولاد په اجر کې به هېڅ کمی نه راځي او کله چې پلار اولاد ته د قران تعلیم ور نه نکړي او هغه ته یې د فاسقانو اوبښودله نو د هغه وبال د هغه پلار باندي وي او د اولاد په اوبال کې به هېڅ کمی نه کيږي (یعني کوم اولاد چې د پلار د لاسه بي دینه عادت شوي وي نو اولاد چې څه گناه کوي دومره به د پلار وي او د اولاد په گناه کې به هېڅ کمی نوي.

• د گاونډي حق او هغه سره ښه چلند کول

۱۲۲- قَالَ اللهُ تَعَالَى: «وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ»

ترجمه: د الله تعالی عبادت کوي هغه سره څوک شریک مه جوړوي مور او پلار سره نژدې رشتنه دارانو سره، یتیمانو سره، مسکینانو سره، نژدې او لرې گاونډیانو سره، مجلس کې ناستو یاستو خلکو سره مسافرو سره او کوم چې ستا ملکیت کې دي هغوي ټولو سره د نېکي او احسان سلوک کوي. (پ' نساء)

حضرت ابن عمر رضی الله عنه او حضرت عائشه رضی الله عنها نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چې جبرائیل علیه السلام ما ته همیشه د گاونډي سره د ښه سلوک نصیحت کولو ترډي چې ما ته داسې ښکاره شوه چې شاید گاونډي به میراث کې شریک کړي شي.

(بخاری او مسلم)

د حضرت حسن بصري رحمته الله علیه نه مروی دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه وکړای شوه چې ای د الله رسوله صلی الله علیه وسلم د گاونډي په زموږ څه حق دي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایلي چې لس حقوق دي.

۱. که هغه له تا نه قرض او غواړي نو هغه ته قرض ورکړه.

۲. که تا راوبلي نو جواب ورکړه يعني د هغه خبره ومنه.

۳. که مریض شو نو پوښتنې ته یې ورشه.

۴. که ستا نه مرسته یا مدد و غواړي نو مدد یې وکړه.

۵. که څه مصیبت ورته ورسې نو تسلي ورته ورکړه.

۶. که څه ښېگړنه ورته حاصل شي نو مبارکي ورته ورکړه.

۷. که مړ شي نو په جنازه یې کې شریک شه.

۸. که هغه نوي د هغه د کور او مال حفاظت وکړه.

۹. ته خپل پوخ شوي څیز سره هغه ته تکلیف مه رسوه، مگر دا چې ته د هغې نه څه هدیه کړي يعني د غه پوخ شوي څیزونه څه ورکړي.

۱۰. خپل عمارات (يعني کور) هغه طرف ته مه اوږدوه مگر د هغه رضا مندی د پاره که د هغه رضا وي بيا خير دي.

(الطبراني)

ابوذر غفاری رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل ای ابوذره! کله چې بنوروا پخوي، نو اوبه په کې زیاتي واچوه - او د خپل گاونډي پکښي خیال ساته.

(مسلم)

ابوذر رضی الله عنه نه بل روایت کې داسي عمل راغلي دي چې ما ته خپل خلیل (ملگري) داسي وصیت او هدایت هم وفرمائیلو چې کله بنوروا پخوي - نو اوبه په کې زیاتي واچوه بيا د گاونډي د کور خیال ساتلو سره په مناسب اندازه کې هغوي ته هم ولېږه.

ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دي - چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل - په الله مي د قسم وي هغه مؤمن نه دي - په الله مي دي قسم وي هغه مؤمن نه دي - په الله مي د قسم وي هغه مؤمن ندي - صحابه رضی الله عنهم عرض وکړو کوم سړي مؤمن نه دي؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل - چې د هغه د شر او فساد نه د هغه گاونډي په امن او حفاظت کې نه وي.

(بخاری او مسلم)

حضرت عائشه رضی الله عنها فرمایي چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پوښتنه وکړه چې زما دوه گاونډيان دي دي کې کوم یو ته زه هدیه ورکړم؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې د چا د کور دروازه نژدي وي.

(بخاری)

عبدالله بن عمر رضی الله عنهم نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې الله جل جلاله ته هغه خلک خوښ دي چې خپلو ملگرو سره ښه وي - او الله جل جلاله ته هغه گاونډي خوښ دي چې خپلو گاونډيانو سره ښه وي.

(ترمذی)

ترمذی وايي چې دا حدیث حسن دي.

• وعده پوره کول

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه راويت دي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل
چې منافق دري خبرو نه پڙندلي شي -

۱. کله چې خبره کوي، نو دروغ وايي -

۲. کله چې وعده وکړي، نو نه يي پوره کوي -

۳. کله چې ورسره امانت کېښودل شي، نو په هغي کې خيانت کوي.

(بخاري او مسلم)

او د مسلم په يو روايت کې داسې هم شته چې اگر چې روژه ساتي مونځ کوي اخپل ځان
مسلمان گڼي.

حضرت عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنهم نه روايت دي چې رسول الله صلی الله
عليه وسلم وفرمايل، چې په چا کې دا څلور خبري جمعې شي، هغه پوره منافق دي - او چا کې
چې د دي څلور خويونو نه يو هم راشي نو پوښه چې د منافق يو خوي د سري کې ځای
ونيولو - ترڅو يي چې هغه خوي پرېښي نوي -

۱. کله چې ورته امانت وسپاري نو هغه کې خيانت کوي -

۲. کله چې خبره کوي نو دروغ وايي -

۳. کله وعده وکړي نو دهغي خلاف ورزي کوي -

۴. او کله چې جنک کوي نو کنځل کوي.

(بخاري او مسلم)

حضرت جابر رضی الله عنه نه روايت دي چې ما ته رسول الله صلی الله عليه وسلم
وفرمايل، چې کله د بحرين نه مال راشي نو زه به تاله دومره، دومره، دومره او دومره درکوم
مگر د نبی کریم صلی الله عليه وسلم د مرگ پوري هغه مال را نغلو او کله چې د بحرين نه
مال راغي، ابوبکر رضی الله عنه حکم جاري کړ چې اواز دي ولگولي شي چې رسول الله
صلی الله عليه وسلم په ذمه چې د چا څه قرضه وي يا يي چا سره وده کړي وي، نو هغه دي
راشي او خپل حق دي واخلي نو زه د ابوبکر رضی الله عنه په خدمت کې حاضر شوم او
ومي ويل چې ما ته رسول الله صلی الله عليه وسلم داسي فرمايلي وو نو هغوی يو لپه
مال را کړ - چې ما و شمارلي نو پنځه سوه (۵۰۰) درهمه وو - ابوبکر رضی الله عنه وو
ويل، چې د دي نه په دوه چنده نور هم واخله.

(بخاري او مسلم)

• صبر

۷ قَالَ اللهُ تَعَالَى ((يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَبِرُوا وَصَابِرُوا))

۷ ترجمه: الله تعالى ارشاد دي چي اي ايمان والواپه خپله هم صبر کوي – او مقابله کي هم صبر کوي.

(سورة آل عمران پ ۴ آية ۲۰۰)

ابويحيٰ صهيب بن سنان رضی الله عنهم نه روايت کوي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم ارشاد دي چي د مؤمن معامله ډېره عجيبه ده چي د هغه ټول کارونه هغه د پاره د رحمت او خير سبب دي او دا صفت پغير د مؤمن نه بل چا ته نه نصيب گپري گوري چي که هغه ته کله څه خوشحالي ورسپري نو د الله تعالى شکر اوباسي او د شکر ادا کولو په وجه هغه ته ثواب او نيکي ميلاويزي او که هغه ته څه تکليف او غم ورسپري نو په هغي باندي صبر کوي داهم د هغه دپاره بنسگره ده.

(مسلم)

د رسول الله صلى الله عليه وسلم خادم ابوزيد اسامه بن حارث رضی الله عنه بيان کوي چي مور د رسول الله صلى الله عليه وسلم په خدمت کي حاضر وود يوي لور د طرفه يي پيغام او خبر راغي چي زما دزوي اخري سلگي دي تاسو لږ غوندي راشي نبی کریم صلى الله عليه وسلم جواب کي سلام وراولپرلو او وي ويل چي الله واخسته هغه د هغه وو او کوم چي هغه در کړي ووهغه هم د هغه دي او الله تعالى د هر يو څيز وخت مکرر کړي دي بس اوس صبر کوه او د الله تعالى د ثواب اميد ساته لور يي بيا خبر ورا وليرلو او قسم يي ورکړو چي تاسو

ضرر راشي بس رسول الله صلى الله عليه وسلم د مجلس نه پاڅيده او د هغوي سره سعد بن عبادت، معاذ بن جبل رض، ابي بن کعب رض، زيد بن ثابت رض، او يو څو صحابه نور هم لاړو او ماشوم نبی کریم صلى الله عليه وسلم ته راوړل شو او نبی کریم صلى الله عليه وسلم هغه ماشوم خپله غير واچولو او دهغه روح په وتلو وواوي ارمه وو په دي حالت ليدو سره نبی کریم صلى الله عليه وسلم د سترگونه اوبنکي رواني شوي حضرت سعد رض چي د نبی کریم صلى الله عليه وسلم سترگو نه بهيدلي اوبنکي وليدلي نو عرض يي وکړ يا رسول الله صلى الله عليه وسلم تاسو هم ژاري نو وي يي فرمايل چي زره نرم کيدل دا الله تعالى په خپلو بنده گانو باندي رحمت دي.

په یو بل روایت کې داسې دي چې الله جل جلاله چې چاته خوبه شي د خپلو بنده گانونه، نو دهغه په زړه کې رحم پیدا کړي او الله تعالی هم په خپلو رحم دله او نرم زړو باندي رحم کوي.

(بخاری مسلم)

حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت کوي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې الله تعالی فرمایي چې کله زه خپل بنده مؤمن نه د دنیا څه خوښ کړي شوي څیز واخلم او هغه پري صبر وکړي، نو هغه د پاره ما سره بغیر د جنت نه بل څه نشته.

(بخاری)

حضرت عائشه رضی الله عنها فرمایي، چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه د طاغون په بار کې پوښتنه وکړه نو وي فرمایل چې دا یو عذاب وو چې الله تعالی چې په چا نازلول غوښتل نو نازلول به یې لیکن الله تعالی د مسلمانانو د پاره رحمت جوړ کړي دي نو دي وجهي نه د الله تعالی یو بنده هم داسې نشته چې د دي مرض د نازلیدو په وخت کې د غه ښار کې د صبر سره ایسار شي او د الله تعالی نه د ثواب طمعه لري اودا اوگنږي چې هر څه چې رارسي دا ټول الله تعالی د طرف نه دي داسې بنده ته د الله تعالی د طرف نه د یو شهید برابر ثواب ورکولي شي.

(بخاری)

حضرت ابو عبدالرحمن عبد الله بن مسعود رضی الله عنهم فرمایلي دي چې زما سترگو کې هغه ننداره مخ مخ تت کړي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم په پیغمبرانو کې د یو پیغمبر ذکر کولو چې خپل کوم هغه اووهلو او په وینو یې رنگ کړو او ویني به یې د خپل مخ نه صفا کولي او دا به یې ویل چې ای الله! زما قوم معاف کړي ځکه چې دوي ناخبره دي او نه پوهیږي.

(بخاری او مسلم)

حضرت ابوسعید خدری رضی الله عنه او حضرت ابوهریره رضی الله عنه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه ارشاد بیانوي - چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې نه رسي مسلمان ته ستوماني، بیماری، خفگان، غم، تکلیف، تردي چې ازغي یې په خپه کې مات شي مگر دا الله جل جلاله به د دي په سبب دده گناهونه اورژوي.

(بخاری او مسلم)

حضرت مالک بن انس رضی الله عنہم روایت کړي دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ارشاد وفرمایلو چې کلت چا ته مصیبت یا بیماری ورسې نو د دي په وجه د مرگ نه غورای که نن نو دا دي وایي چې ای الله تعالی! که ما ته ژوند بڼه وي نو ما ژوندي وساتي - او که زما د پاره مرگ بڼه وي نو ما ته مرگ راکړي.

(بخاری او مسلم)

• د بنحو باره کي د رسول الله صلی الله علیه وسلم ارشادات

قَالَ اللهُ تَعَالَى: «الرَّجَالُ قَوْمُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللهُ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَإِذَا لَصَّحْتُمْ فُنِيتُمْ حَفِظْتُ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللهُ»

ترجمه: الله تعالی فرمایي - چې سړي د بنحو انتظار کونکي او خیال ساتونکي - ځکه چې الله تعالی د دوي نه بعضي په بعضي نورو باندي غوره والي ورکړي په سبب د دي چې خپل مالونه خرچ کوي پس نیک بخته بنحو تابعداري کوي او دالله تعالی په حفاظت سره د خاوند په غیري موجودي کي د هغه څیزونو او د فائدو خپال وساتي.

(پ ۵ ' نساء)

رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل بنحو چې پنځه وخته مونځ کوي، هغه درمضان شریف رڼوي نیسي او د خپل عزت حفاظت اوساتي او د خپل خاوند تابعداري وکړي نو داسي بنحو جنت ته چې په کومه دروازه غواړي داخله دي شي.

رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل ای بنحو! ما تاسو دوزخ کي ډېري لیدلي یي، بنحوپو بڼتنه وکړه د دي څت وجه ده رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل، تاسو لعنت تولو څیزونو باندي ډېراچوي (یعني لعنت ملامت او بنیري ډېري کوي) او د خاوند ناشکري ډېره کوي او د هغه در کړي شوي څیزنو ډېره بي قدري کوي.

معاذ بن جبل رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل، چې دنیا کي کومه یوه بنحو چې خپل خاوند ته تکلیف رسوي نو د جنت حوری هغي بنخي ته وایي الله پاک دي تا برباده کړي خپل خاوند مه تنگوه دا خو تا سره یو څو ورځو میلمه دي او ډېر زربه ستا نه جدا کیدو سره مونږ له راشي.

(ترمذی)

امام ترمذی رح وایي دا حدیث حسن دي.

رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل الله جل جلاله هغه بنخه خوبنوي چي خپل خاوند سره محبت او مينه وكړي او دپردي سړي نه خپل حفاظت وكړي.

عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنهم نه روايت دي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل دُنیا يو سامان دي او د دي سامان يو غوره حصه نيکه او دينداره بنخه ده.

(مسلم)

دا رویت د ابوهريره رضی الله عنه دي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل چي د هېڅ بنخي د پاره جايز نه ده - چي د خاوند په موجودي کي د هغه د اجازت نه بغير (نفل) روژي ونيسي او نه دا جايز دي چي د خاوند د اجازت نه بغير د هغه کورته د داخلیدو د پاره اجازت ورکړي.

(بخاری او مسلم)

عبدالله بن عمر رضی الله عنهم نه روايت دي چي نبي کریم صلى الله عليه وسلم وفرمايل چي تاسو هر يو کس نگران او ذمه واردي او هر يو کس نه د هغه ما تحتو پوښته کولاي شي - بادشاه او حکمران هم ذمه وار دي او سړي هم د خپل اهل ذمن واردي او بنخه هم د خپل خاوند د کور او د اولاد حفاظت کولو او خيال ساتلو ذمه واره ده عرض دا چي تاسو کي هر يوکس نگران او ذمه وار دي او د هر ذمه وارد لاس لاندي چي څومره رعیت وي د هغي په باره کي به تري پوښته کولاي شي.

(بخاری او مسلم)

• توبه

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دي رسول الله صلى الله عليه وسلم نه داسي وفرمايل اوریدلي چي زما دي په الله قسم وي چي په ورځ کي د اويا وو ۷۰ ځلو نن زیات زه دالله نه معافي غواړم او توبه (هم) اوباسم.

(بخاري)

د رسول الله صلى الله عليه وسلم انصاری خادم حضرت ابی حمزة انس بن مالک رض فرمایلي دي، چي د رسول الله صلى الله عليه وسلم ارشاد دي چي د يوکس نه په يوه دشته او صحراء کي خپل اوبس ورک شوي وي او هغه پيداشي نو دغه کس به څومره خوشخاليږي بس الله تعالی د دي نه هم زیات د خپل بنده توبه ويستلو خوشخاليږي.

(بخاري او مسلم)

د مسلم شريف په يو روايت ورسره داهم دي، چې الله پاک په دربار کې د يو بنده توبه او اسغفار کوي نو دالله تعالی خوشخالي په تاسو کې د هغه کس د خوشخالي نه هم زياته وي چې په ځنگل يا صحراء کې تری نه خپله سورلي ورکه شوي وي چې په هغې د ده د خوراک ځکاک سامان بارکړي شوي وي او د ډير تالاش کولو نه پس ستومانه او نا امیده د يوي اوني لاندې سوری ته ډډه شي پس ناڅاپه هغه ډک بارکړي شوي او بن خوا کې ولاړ وويي نو فوراً د هغې رسي اونيسي نو د ډيري خوشخالي او دافکر د وجي نه اووايي چې ای پروردگاره! ته زما بنده او زه ستا رب يم - نو دا غلطي د ډيري خوشخالي د وجي نه وشي.

حضرت ابو موسیٰ اشعری رضی الله عنه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه بیان کړي چې الله تعالی هره شپه خپل لاس مبارک خوره وي چې د ورځې څوک گناه کونکي د شپې توبه اوباسي دعه سي هره لاس مبارک خوره وي چې د شپې څوک گناه کونکي د ورځې توبه اوباسي چې قبوله کړي شي (يعني د قيامت پوري داسي کوي بلکه) تر هغه وخته پوري چې لمر د مغرب نه را اوڅيږي.

(مسلم)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد فرمايلي دي چې لمر د مغرب طرف نه د راختلو نه مخکي مخکي څوک الله جل جلاله ته د گناه هونو نه توبه اوباسي نو الله تعالی به يي توبه قبلوي.

(مسلم)

حضرت ابو عبدالرحمن عبد الله بن عمر بن الخطاب نه رايه دي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې د مرگ دا اخري غرغري نه لږ غوندي مخکي الله تعالی د خپل بنده توبه هم قبلوي.

امام ترمذی رح وايي چې داروايت حسن دي -

(ترمذی)

د حضرت ابو سعيد سعد بن مالک بن سنان خدری رض نه روايت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايلي دي تاسو نه مخکي تېر شوي قومونو کې يو کس يو کم سل ۹۹ قتلونه

کړي وو او خلکو نه به يې پوښتنه کوله چې د ځمکې په سر چرته يو لوي عالم فاضل شته که نه؟ نو خلکو ورته يو راهب وښودلو هغه ورله لارو او پوښتنه يې ترې وکړه چې ما يو کم سل سړي وژلي دي زما د پاره د توبې څه گونجايش شته؟ راهب وويل چې نه نو هغه قاتل هغه راهب هم قتل کړ او سلو کسانو ۱۰۰ شميره يې پوره کړه بيا يې پوښتنه وکړه چې د زمکې په سر يو عالم شته؟ نو يو عالم ورته چا اوښودلو هغه عالم له لارو او ورته يې وويل چې ما سل کسان سړي وژلي دي زما د توبې د قبليدو څه صورت شته که نه؟ علم ورته وويل چې ولي نشته ستا او د توبې تر منځ هېڅ منع کونکي څيز نشته ته فلانکي ځاي ته لار شه هلته د الله تعالی څه بندگان دي، چې د الله په عبادت کې مشغول وي ته هم د هغوي سره د الله تعالی په عبادت کې مشغول شه او وطن ته د راگرځيدلو خيال قدرې هم په زړه مه ساته (ځکه چې د بد کارانو مرکز دي) هغه سړي په هغه پته روان شو لاره کې روان وو چې مرگ ورته راغي، د رحمت او د عذاب د فرشتو خپل مينځ کې جگړه راغله چې روح به يې څوک قبض

کوي د رحمت فرشتو وويل چې زړه سره توبې ويستلو د پاره او الله تعالی سره د مينې کولو دپاره را روان شوي وو. مگر د عذاب فرشتو وويل چې دي سړي په ژوند کې هېڅ نيکي نده کړي د دي جگړې د فيصلې د پاره يوه فرشته د يو انسان په شکل هغوي ته راغله او هغوي دا ثالث مکرر کړ نو ثالث وويل چې زمکه ناپ کړي کومي زمکې طرف ته چې نزدي وي هم هغي کې شمار کړي - چې زمکه ک کړاي شوه، نو نيکانو خلکو طرف ته نزدي وه - بس د رحمت ملايکو د هغه روح قبض کړو.

(بخاری او مسلم)

صحيح بخاری کې بل روايت دي چې هغي کې نوره هم اضافه شته چې الله تعالی شريري زمکې ته وفرمايل، ته لري او اورده شه او بهتريني زمکې ته يې حکم ورکړي شو، چې ته لنډه او نزدي شه دي پس د زمکې کچ کولو حکم ورکړي شو نو هغه سړي بهترينو خلکو او زمکې طرف يوه لويشت ته نزدي ووبس الله تعالی د دغه سړي مغفرت او بخښنه وکړه.

حضرت ابن عباس رضی الله عنه او انس بن مالک رضی الله عنه روايت کوي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل، چې که د ادم ځوی (انسان) سره يوت کنده د سرو زرو نه ډکه وي نو بيا به هم د هغه ارمان وي چې داسې دوه نوري هم وي او د انسان خوله صرف خاوره ډکولي شي يعنې قبر. او الله تعالی د هر هغه کس توبه قبلوي چې څوک د هغه دربار کې توبه اوباسي.

(بخاری او مسلم)

• د مسلمانانو حقوق او په هغوي باندې شفقت اورحم کول

نعمان بن بشير رضی الله عنه وايي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايلي چې د مسلمانانو په خپلو کې يو بل سره مينه کول، يو بل باندې رحم کول او نرمي کول کولو معامله کې داسې مثال دي لکه بدن، چې د بدن په يو اندام باندې د بيماري اثر وي نو ټول بدن باندې د هغې اثر وي او هغې ته تبه ولگي.

(بخاری او مسلم)

جرير بن عبدالله رضی الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل -
څوک چې خلکو سره د رحم او مهرباني سلوک نه ساتي الله تعالی به په هغه رحم نه کوي.

(بخاری او مسلم)

عبد الله بن عمر رضی الله عنهم بيان کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې مسلمان د مسلمان ورور دي هغه به نه په هغه زياتي کوي او نه به بي يارو مددگار پريردي کله پوري چې څوک د خپل مسلمان ورور خاجت پوره کولو پسي وځي الله تعالی د هغه خاجتونه پوره کوي او څوک چې د مسلمان ورور نه د دنيا يو تکليف لري نو الله تعالی به د ده نه د قيامت تکليفونه لري کړي او څوک چې يو مسلمان ورور باندې پرده وچه وي نو الله تعالی به د قيامت په ورځ د ده په عیبونو پرده واچوي

ابو هريره رضی الله عنه بيان کوي چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمايل د يو مسلمان په بل مسلمان باندې پنځه (۵) حقونه دي -

۱- د سلام جواب ورکول -

۲- که بيمار وي نو دهغه بيمار پوښتنه کول -

۳- جنازه کې کې يې شريکيدل يعنې مونځ او دفن کيدلو شريکيدل -

۴- دعوت قبولول -

۵- د پرنجي جواب ورکول (يرحمک الله ويل که چرته هغه الحمد لله"ويلي وي).

انس بن مالک رضی الله عنه نه روايت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل چې تاسو کې يو کس هم تر هغه وخته پوري مؤمن کيداي نشي تر څو پوري چې مسلمان ورور دپاره هغه څيز خوښ نکړي کوم چې خپل ځان د پاره خوښوي.

(بخاری او مسلم)

انس بن مالک رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم نه روایت دي د خپل ورور امداد کوي - که ظالم وي، او که مظلوم وي یوسري وویل یارسول الله! د مظلوم خو به امداد وکړم لیکن که ظالم وي نو څنگه یې امداد وکړم؟ نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل، هغه د ظلم نه منعه کړه چې هغه د ظلم نه منع کول او بندول هم امداد دي کول دي. (بخاري)

• غیبت

حضرت ابوهریره رضی الله عنه فرمایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چاچې غیبت وکړو په خپل عمر کې یو ځل الله جل جلاله به ورته لس ۱۰ عذابونه ورکړي -

- ۱- د الله جل جلاله رحمت نه به لرې شي -
- ۲- فرشتي به ختم کړي د عمل نامي د دنه نیک اعمال د ده -
- ۳- په وخت د مرگ کې د ده روح به ډېر په سختي وځي -
- ۴- نزدې به شي د دوزخ اورته -
- ۵- او د جنت نه به لرې شي -
- ۶- سخت به په دي کس باندي د قبر عذاب -
- ۷- ختم به کړي شي ثواب د نېک عمل د ده -
- ۸- ضرر به ورسولو روح د رسول الله صلی الله علیه وسلم ته په قبر کې -
- ۹- خپل خالق یې په خپل ځان باندي عوصه کړو -

۱۰- په ورځ د قیامت کې به د حساب کتاب په وخت کې مفلس به راشي (یعني هېڅ نېک اعمال به ورسره نوي) ځکه چې نېک اعمال به یې په غیبت سره ختم کړي وي.

د علی ابن ابی طالب نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چې تاسو غیبت نه ځان وساتي ځکه چې غیبت کولو کې پنځه ۵ قسمه عذابونه دي -

- ۱- دا چې پورته به کړي شي د ده د مخ نه رڼايي د صالحانو -
- ۲- دعا به یې نه قبليري -
- ۳- نېک اعمال به یې نه قبليري -
- ۴- په ورځ د قیامت کې مخ به یې شا طرف ته وي -

۵- دي به په اورکي فرعون او شداد سره هميشه وي.

ابی سعيد خدری رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چې زه په شب معراج کې په یو قوم باندې تېر شوم و هغوي غوښي به پریکښي او بیا او بیا به هغي نه پوډی جوړیږي بیا به د هغو په څلو کې د ننه کښي هغوي ته به یې ویلي کیده چې خوري دا خپلي غوښي څنگه چې تاسو په دنیا کې د خپل مسلمان ورور غوښي خورلي ما د جبرائیل علیه السلام نه پوښتنه وکړه چې دغه کسان څوک دي؟ جبرائیل علیه السلام وفرمایلي چې دا ستا د امت غیبت کونکي خلک دي.

حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي چې تاسو پوهیږي چې غیبت څه شي دي، صحابو کرامو رضی الله عنهم عرض وکړ الله جل جلاله او د هغه رسول ښه پوهیږي) ویي فرمایلي غیبت دي ته وایي چې تاسو د خپل ورور مسلمان ذکر کوي په داسې اندازه کې چې که چرې هغه ترې خبر شي نو نه یې خوښوي (یعني چې په کومه خبره مخامخ سړي خفه کیږي او تاسو هغه خبره شا په شا وکړي نو دا غیبت دي صحابه کرامو رضی الله عنهم عرض وکړ ای د الله رسول صلی الله علیه وسلم که چرې خبره چې مونږ یې کوو موجوده وي، ویي فرمایلي که چرې هغه غیبت په هغه

کې موجود وي او تاسو یې د هغې په غېږ موجود گۍ کې بیانوي نو دا غیبت شو او که نوي پکې نو بیا تاسو په هغه بوهتان ولگول، بوهتان خو د غیبت نه ډیره زیاته گناه لري.

(رواه مسلم)

• هر ښه کار په بني لاس سره کول

حضرت عائشه رضی الله عنها وایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به خپلو ټولو کارونو کې اودس کولو کې گومنز وهلو کې خپلې په پخو کولو کې بني لاس او بني طرف ښوښول.

(بخاری او مسلم)

حضرت ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایلي کله چې تاسو کې څوک خپلي په پخو کول غواړي نو شروع دي ده بني طرف نه کوي او کله چې خپلي وباسي نو گس دي اوله وباسي د دي ډپتره چې ښی اول شي په خپو کولو کې او په ویستلو کې اخر شي .

(بخاری او مسلم)

حضرت حفصه رضی الله عنها فرمائي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم به خوراک او سکاڪ او جامواغوستلو کي بني لاس استعمالولو او نور کارونوکي به گس لاس استعمالولو.
(ابوداؤد)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل
کله چي تاسو جامي اغوندي اوکله چي اودس کوي نو بني طرف نه شرع کوي.
(ترمذی او ابوداؤد)

امام ترمذی رحمة الله عليه وايي، چي داحديث صحيح دي.

• د لمونخ فضليت

د حضرت ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم به نفل
مونخ تردي کولو چي بنبي مبارکي به يي اوپرسېدلي چاتري پوښتنه وکړه چي حضور صلی
الله عليه وسلم تاسو ته خو الله جل جلاله د مخکي او وروسته ټولو گناهونو د معافي زيږي
درکړي دي نو بيا ولي دومره زيات تکليف په ځان تېروي نو حضور صلی الله عليه وسلم
وفرمايل چي زه بيا د الله جل جلاله شکر ويستونکي بنده جوړنه شم.
(شمائل ترمذی)

حضرت عبدالرحمن بن عمر رضی الله عنه فرمائي چي ما درسول الله صلی الله عليه وسلم
نه اوريدي دي چا چي د مخوستن مونخ جمع سره وکړو نو نميه شپه به يي په عبادت کي
شمار شي که چيري دي سړي د سحر لمونخ وکړ نو ټوله شپه به يي په عبادت کي شمار
شي.
(مسلم)

حضرت جابر رضی الله عنه نه روايت دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل د ټولو نه
زيات ثواب د لمانخه هغه چاته ميلاويزي چي کور يي د جومات نه لري وي او جومات د
لمانخه د پاره د کور نه ځي.
(بخاري مسلم)

د حضرت عمران بن حبيب رضی الله عنه نه روايت دي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم
وفرمايل لمونخ په ولاړه کوي او که د څه عذر د وجه يو سړي نه شي کولي نو بيا دي په
ناسته لمونخ کوي او که په ناسته يي هم نشي کولي نو بيادي په ملاسته کوي.
(بخاري)

• الله تعالى د رحمت بهانه لتوي

حضرت ابوذر رضی الله عنه وایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل الله جل جلاله فرمایي کوم سړي چې یوه نیکی کوي هغه ته د هغه د صدق او اخلاص مطابق تر اووه سوه چنده بلکه د دي نه هم زیات ثواب ورکوم، کوم سړي چې څه بدې وکړي نو هغه ته د هغه بدی برابر سزا ورکوم، کوم سړي چې د اطاعت او فرمانبرداری په ذریعه یوه لوښت (یعني په کم مقدار سره) زما طرف ته راځي، نو زه یو گز د هغه طرف ته راحم (یعني د هغه توجو او توجهات ډېر زیات په هغه د خپل رحمت دوازي خلاصوم) کوم سړي زما طرف ته یو گز راځي، زه د هغه طرف ته د دواړو لاسونود خورولو برابر ورخم، کوم سړي چې زما طرف ته د خپل طرز سره راځي، زه د هغه طرف ته په منډه سره راحم او کوم سړي چې د زمکي برابر برابر هم گناه سره ما سره یو ځای کيږي، په شرط د دي چې ما سره یي څوک شریک نوي جوړ کړي، یعنی په شرک کې مبتلا شوي نه وي که زه وغواړم نو هغه ته به د زمکي برابر مغفرت وکړم.

مسلم. [اخرجه مسلم: ۲/۴۷۰]

• ټول گناهونه معاف کيږي

ابو هريره رضی الله عنه وایي چې وفرمایل کوم سړي چې په یوه ورځ کې سل ځله سبحان الله وبحمده اووایي نو د هغه گناهونه ختمیږي اگر چې هغه د دریاب د زگ برابر وي (یعني هر څمره زیلت ولي نوي).

بخاری مسلم. [اخرجه البخاری: ۱۰۷/۸ او مسلم: ۴۷۲/۲]

توضیح: افضل او اولی هم د غه دي چې دا وظیفه سل ځله وویلي شي په مینځ کې فرق نوي لیکن علامه طیبی رحمته الله علیه فرمایي چې دا کلمات د سحر نه واخله تر ما بنامه پوري په متفرق توگه باندي هم ویلي شي ټول گناهونه چې معاف کيږي د دي نه صغیره گناهونه مراد دي ځکه چې د کبره د ډپاره د توبې ضرورت وي او کبایر صعیف کيږي لیکن که ورسره توبه هم وکړي شي نو بیا کبایر هم معاف کيږي په دي شرط چې د حقوق العباد نه نه وي.

[الكشاف: ۷/۵ المرقات: ۵/۱۲۵ - ۱۲۴]

• دعا نه ضایع کيږي

ابوسعید خدری رضی الله عنه راوی دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل کوم مسلمان چې څه دعا غواړي داسي دعا چې چې د هغه څخه د یو گناه دشي طلب نه وي او نه

د رشتي ماتولو نو الله تعالی جل جلاله هغه ته د هغه دعا په نتیجه کي د دریو څیزونو څخه یو شي ضرور ورکوي -

۱- یا خو زر دهغه مطلوب هغه ته ورکړي -

۲- یا دا چې د هغه د پاره هغه دعا د اخرت ذریعه جوړه کړي(چې په دنیا کي د هغه مطلوب نه حاصلیدو په صورت کي د هغه په عوض کي په اخرت کي ورته اجر ورکړي)

۳- یا دا چې هغه د هغه دعا په قدر اندازه د بدی څخه بچ کړي،صحابه رضی الله عنهم په دي اوریدو سره عرض وکړ چې یا رسول الله!صلی الله علیه وسلم اوس خو به مونږ ډېري دعاوي غواړو ځکه چې مونږ ته د دعاوو ډېري زیاتي فایدي معلومي شوي،حضور صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې الله تعالی جل جلاله فضل ډېر زیات دي.

احمد. [اخرجه احمد: ۳/۱۸]

• د نیکنی ارادي کولو سره ثواب میلاویږي

ابن عباس رضی الله عنه راوی دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل الله تعالی جل جلاله نیکی او بدې ولیکي(یعني فرشتو ته یې حکم ورکي چې هغه په لوح محفوظ کي د نیکیو او بدیو په باره کي دا تفصیل ولیکي)چې کوم سړي د یوي نیکی اراده وکړي،او په هغه

عمل ونکړي شي(یعني د ارادي باوجود د هغه د څه عذر په بنا د هغه نیکی په کولو باندي قادر نشي)نو الله تعالی جل جلاله د هغه دپاره د ځان سره په هغي ارادو پوره یوه نیکی لیکي،او کوم سړي چې د نیکی اراده وکړي،او بیا هغه نیکی وکړي،نو الله تعالی جل جلاله د هغه د پاره د ځان سره د لس چنده څخه تر اوو سوه چنده پوري بلکه د دي څخه هم زیاتي نیکی لیکي(یعني د خپلو بنده گانو څخه د چا د پاره چې غواړي د خپل فضل او کرم سره د احلاص او د شرایطو او ادبو د ا دنیگی موافق د دي څخه زیات ثواب هم لیکي)او کوم سړي چې د څه بدی اراده وکړي او بیا د (الله تعالی جل جلاله د خوف د وجي)په هغه بدی اخته هم نشي،نو الله تعالی جل جلاله د هغه د پاره د ځار سره یوه پوره نیکی لیکي، او کوم سړي څه بدې اراده وکړي،او بیا په هغي بدې کي اخته هم شو،نو الله تعالی جل جلاله د هغه د پاره یوه بدې لیکي.

بخاري مسلم. [اخرجه البخاری: ۱۲۸/۸ او مسلم: ۶۶/۱]

• بنکلي نصيحتونه

حضرت ابو ايوب انصاري رحمته الله عليه وايي، يوسري د رسول الله صلى الله عليه وسلم په خدمت کي حاضر شو، او عرض يي وکړ يار رسول الله، ماته څه نصيحت وفرمايه چي مختصر

او جامع وي، حضور صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل، هر کله چي ته لمونځ دپاره ودريري، نو دهغه سري پشان لمونځ کوه، چي د الله نه ماسوا د هر شي يعني مخلوق او خپل نفس رخصتونکي او پريخودنکي وي، حاصل دا چي کله لمونځ کوي نو ټولي دنيا نه خپله توجه او خپل خيال گرځولوسره کامل اخلاص او پوره توجه سره دريره او د خپلي خولي نه دا سي خبره مه راباسه، چي د هغه په سبب تاته صبا ته د قيامت په ورځ د الله تعالى جل جلاله په حضور کي عذر کول راځي يا دا چي عذر خواهي مفهوم عموم باندي محمول دي، يعني څه داسي خبره د خولي نه مه راباسه چي چي د هغې په سبب تاته د خپلو دوستانو، ملگرو، متعلقينو او ټولو مسلمانانو مخکي پښيमानه کيدل راځي او د معذرت کولو ضرورت پيښ شي، او د هغه څيز نه د نااميده کيدو پخه اراده وکړه، کوم چي د خلکو په لاسونو کي وي يعني الله تعالى جل جلاله ستا په قسمت کي څومره ليکلي، او تا ته يي څه در کړي دي، په هغه قناعت او کفايت وکړه، او د خلکو مال او متاع سره خپل اميد مه تره.

[خرجه احمد: ۴۱۲/۵]

توضیح: حضور پاک وفرمايل چي کله لمونځ کوي نو داسي په اخلاص سره يي کوه لکه چي دا ستا اخري لمونځ دي دويم نصيحت دا چي د ژبي نه داسي نا مناسب خبر مه اوباسه چي سبا د قيامت په ورځ د الله تعالى جل جلاله په مخکي يا سبا د خپلو دوستانو په مخکي عذرونه

پيش کي او خبره تله بيا يي کوه دريم نصيحت دا چي د خلکو د طرف نه بلکل نا اميده اوسيره چي هغوي به تا ته روپيئي پيسي درکړي دي دپاره چي په حرص او لالچ کي پريښوځي.

[المراقات: ۳۳۹/۹]

• د لاله الله عظمت شان

ابوسعيد خدري رضی الله عنه راوي دي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل حضرت موسى عليه والسلام عرض وکړ چي اي پروردگاره! ماته يو داسي شي راوښايه چي د هغه په زريعه زه تا يادوم، او ستا څخه دعا غواړم؟ پروردگار ورته وفرمايل اي موسى عليه والسلام لا اله الا الله وايه، موسى عليه والسلام عرض وکړ چي اي زما پروردگاره! ستا ټول بنده گان (يعني موحدين) دا کلمه وايي، زه خو داسي شي غواړم چي زما دپاره يي

محصوص ڪري(چي په هغي زما هيڻوڪ شريڪ نوي)الله جل جلاله وفرمايل چي اي موسى عليه السلام!كه اووه اسمانونه او زما ڇخه علاوه د هغه ٽول اوسيدونڪي(ٽولي فربنتي)او اووه زمڪي په يوه پله ڪي ڪيخودل شي،او لاله الاالله يعني د دي ثواب په دويمه پله ڪي ڪيخودل شي نو يقيناً د دي ڇيزونود تلي ڇخه به د لاله الاالله تله درنه وي.

شرح السنة. [اخرجه شرح السنة: ٥/٥٤]

توضيح: الله تعالى د حضرت موسى عليه والسلام په زره ڪي د الهام پت توگه دا واچول چي هغه دي داسي سوال وڪري چي په جواب سرت يي ٽول خلڪ مستفيدشي نو الله تعالى په جواب ڪي د لاله الاالله عظمت او حقيقت واضح ڪروچي د الله تعالى نه سوا ٽول ڇيزونه اوڪيانات مڪمل ڍانچه ڪه د تلي په يوه جابري ڪي ڪيخودي شي او لاله الاالله په دويمه جابري ڪي ڪيخودي شي نو داچابري به دروند وي. **المرقات.**

• د زرو نيكووالا دعا

سعد بن ابى وقاص رضى الله عنه وايي (يوه ورځ)چي مونڙ د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ناست وو حضور صلى الله عليه وسلم وفرمايل چي ايا په تاسو ڪي يو سري په دي قادر دي چي هره ورځ زرنڪي حاصل ڪري؟په مجلس ڪي موجوده صحابه ؤ رضى الله عنهم ڪي يو صحابي پوښتنه وڪره چي يا رسول الله صلى الله عليه وسلم په مونڙ ڪي ڪوم سري(روزانه په اساني سره)يو زر نيڪي ڇنگه حاصلولي شي؟حضور صلى الله عليه وسلم وفرمايل چي هغه دي سل ڇله سبحان الله وو وايي،د هغه د پاره يو زر نيڪي وليکل شي په دي حساب چي په هره نيڪي باندي لس نيڪي ليکل ڪيري يا د هغه يو زر صغيره او ڪه الله جل جلاله وو غواري نو ڪبيره گناه رڙل ڪيري.

(مسلم)

• په جنت ڪي وني ولگوي

جابر رضى الله عنه وايي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل ڪوم سري چي سبحان الله العظيم وبحمده وو وايي د هغه د پاره په جنت ڪي د خرماوو ونه لگول ڪيري.

ترمذي. [اخرجه الترمذي: ٥١١/٥]

• بهترين ذڪر او بهترين دعا

جابر رضى الله عنه راوي دي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل د ٽولو ڇخه بهتر ذڪر لاله الهه الله دي او د ٽولو ڇخه بهتره دعا الحمد لله ده.

ترمذي ابن ماجه. [اخرجه الترمذي: ٤٦٢/٥ و ابن جهم: ١٢٤٩/٢]

• یو جامع حدیث

ابوذر رضی الله عنه راوي دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د هغه حدیثونو په سلسله کې چې حضور صلی الله علیه وسلم دالله تبارک وتعالی څخه روایت کول او فرمایل چې (يو حدیث قدسي داهم دي)الله تعالی جل جلاله فرمایي چې - اي زما بنده گانو! ما په خپل ځان باندي ظلم حرام کړي دي (يعني زه د ظلم څخه پاک يم) او ظلم زما په حق کې داسي دي، څرنگه چې ستاسو په حق کې ځکه ما ستاسو په منځ کې ظلم هم ظلم حرام گرځولي دي نو تاسو په خپلو کې (يعني په يوبل باندي ظلم مه کوي) ای زما بنده گانو! تاسو ټول گمراه يي، علاوه د هغه سړي څخه چې هغه ته زه هدايت وکړم، نو تاسو ټول زما څخه هدايت و غواړي، زه به تاسو ته هدايت کوم، ای زما بنده گانو! تاسو ټول اوږي يي (يعني طعام مختاج يي) علاوه د هغه سړي څخه، په چا چې زه وخورم، او هغه ته د رزق وسعت او فراخي ورکړم (اويي مستغني جوړ کړم) نو تاسو زما څخه طعام (رزق وروزي) غواړي، زه به يي په تاسو خورم، ای زما بنده گانو! تاسو ټول بر بند (يعني د سترپوشي د پاره د جامو مختاج يي) علاوه د هغه سړي څخه چا ته يي چې ده اچولود پاره ورکړم، تاسو ټول زما څخه لباس غواړي، زه به تاسو ته لباس درکوم، ای زما بنده گانو! تاسو اکثره شپه او ورځ خطاوي کوي او زه تاسو ته خطاوي بڅنم، تاسو هېڅ کله ماته ضرر نشي رسولي، چې ماته فائده ورسوي (يعني په گناه کولو سره بارگاه صمدیت ته څه نقصان نشته او د طاعت کولو څخه څه فايده نشته، بلکه د دواړو نقصان او فائده يواځي تاسو ته رسيري، مخي ته د دي تفصيل فرمايي چې) ای زما بنده گانو که تاسو مخکي او ورستني انسان او جنات (يعني يو کيدو سره هم تاسو څخه د يو) پر هيزگار زړه په شان جوړ شي، نو دي سره زما په مملکت کې هېڅ زياتوالي نکيري (يعني که تاسو ټول دومره پر هيزگار او نیک جوړ شي څومره چې يو سړي پر هيزگار او نیک جوړ يدي شي، مثلاً تاسو ټول حضرت محمد صلی الله علیه وسلم په شان پر هيزگار جوړ شي، چې د زمکي په مخ يو سړي هم دا سي باقي پاتي نشي، چې د هغه په ژونبهر د فسق او فجور او گناه او معصيت لږ څه اثر هم وي، نو به سره زما په سلطنت کې او مملکت کې ادنی شان زياتوالي هم نه گيري) ای زما بنده گانو! که تاسو مخکني او ورستني انسانان او جنات (عرض ټول) يو ځاي کيدو سره يو بد کار زړه په شان جوړ شي (يعني تاسو ټول يو ځاي کيدو سره د شيطان په شان جوړ شي) نو په دي زما د مملکت يو ادنی شي ته هم نقصان نشي رسيدلي، ای زما بنده گانو! که تاسو مخکي او ورستي انسانان او جنات (عرض ټول يو ځاي کيد سره) په يو ځاي ودريري، او زما څخه بيا او غواړي، او زه هر يو ته د هغه د غوښتلو مطابق (په يو وخت او يو ځاي کې ورکړم، نو زما دا ورکول د هغه څيز څخه چې ما سره دي دومره کموي څومره چې يو ستن په سمندر کې لويډو سره (د هغه اوبه کموي) ای

زما بنده گانو پوهه شي زه ستاسو اعمال ياد لرم، او هغه تاسو دپاره ليکم، زه به تاسو ته د هغه پوره پوره بدله درکوم، نو کوم سړي چې خیر تر لاسه کښي (يعني هغه ته دالله تعالی جل جلاله نیک توفیق حاصل شي او د خیر عمل وکړي) نو هغه ته پکار دي چې هغه د الله تعالی تعريف وکړي او کوم سړي چې د خیر څخه علاوه تر لاسه کي (يعني د هغه څخه گناه وشي) نو هغه دي خپل نفس ملامت کړي (ځکه چې د هغه څخه گناه کيدل. دنفس تقاضی څخه وشو. مسلم [اخرجه مسلم: ۲/۴۲۹])

• لاحول ولاقوة د ۹۹ بياروشفاء

ابوهريره رضی الله عنه راوي دي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل لاحوله ولاقوة الابالله، د يو کم سل ۹۹ (دنياوي او اخروي) بيمار يودوايي ده چې په هغه کي ادنی بيماري (دنياوي او اخروي غم دي.

[اخرجه البيهقي]

• الله تعالی د استغفار په وجه د پرخه ورکوي

ابن عباس رضی الله عنه راوي دي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل څوک چې استغفار په ځان لازم کړي، نو الله تعالی جل جلاله د هغه د پاره د هري تنگی څخه د وتلو لار او باسي، او هغه ته د هر رنج او غم څخه نجات ورکوي، او هغه ته د داسي ځای څخه (پاک او حلال) رزق ورکوي چې د هغه ځای څخه يي گمان هم نه کيږي، احمد ابوداؤد ابن ماجه [اخرجه احمد: ۲۴۸/ او ابوداؤد: ۲/۸۶]

• د درود ويلو فضليت

رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمایي چې کوم کس ما باندي يوځل درود ووايي الله جل جلاله په هغه لس رحمتونه راليري.

[صحيح الجامع ۲۰۱/۴]

نبی عليه وسلم فرمایي زما قبر نه د ميلو ځای مه جوړوي او په ما باندي درود ووايي تاسو چې هر چيري ياستي ستاسو درود ما ته را رسيږي.

[مسلم/ ۴۰۸]

نبی عليه وسلم فرمایي هغه انسان بخيل دي کوم چې د هغه مخکي زما نوم ياد شي او بيا په ما باندي درود ونه وايي.

[صحيح ابوداود: ۳۸۳/۱]

• د قرض حلاصونکي لپاره دعا

بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلْفِ الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ.

ترجمه: برکت دي واچوي الله جل جلاله تا لپاره په اهل او مال ستا کي يقينا بدله د قرض ثنا ويل او ادا کول دي.

[صحيح ابن ماجه: ۵۵/۲]

• د روژه ماتي په وخت کي دعا

ذَهَبَ الظَّمَا وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ وَثَبَّتِ الأَجْرُ إِن شَاءَ اللهُ

ترجمه: لا ره تنده او لاندې شو رگونه او باقي پاتي شو ثواب اشاء الله.

• د خفگان او فکرمندي په وخت کي دعا

أَلْهَمَّ إِنِّي أَعُوذُكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلْبَةِ الرِّجَالِ

ترجمه: يا الله زه پنا نيسم تا پوري د غم او د عاجزی نه او د سستی او بيزره توب او بخل او نه بوج د قرض او غلبي د خلکو نه.

[صحيح بخاری: ۶۳۶۹]

الله جل جلاله دي مونږ او تاسو ته په دي خبرو د عمل کولو توفيق راکړي.

پدې هيله چي دغه کتاب کي وړاندې شوي موضوعات د

خپل ژوند د رنگینولو لپاره په عمل بڼه اختیار کړو
او د ژوند په هر راز حالت کې ځان
دغه اسلامي اصولو ته تابع وگرځو.

ومن الله توفيق:

له لوستلو مو مننه

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**